

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. چون تابع همانی است مؤلفه‌های اول و دوم در هر زوج مرتب یکسان است. بنابراین:

$$f(x) = x$$

$$\frac{a}{3} = 16 \Rightarrow a = 48$$

$$8 = -3b + 48 \Rightarrow -40 = -3b \Rightarrow b = \frac{40}{3}$$

$$c = -a + 1 \Rightarrow c = -48 + 1 \Rightarrow c = -47$$

$$2a - b^2 - c = 2(48) - \left(\frac{40}{3}\right)^2 - (-47) = 96 - \frac{1600}{9} + 47 = \frac{864 - 1600 + 423}{9} = -\frac{313}{9}$$

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. چون f تابع ثابت است، پس $f(x) = k$ و g تابع همانی است پس $g(x) = x$ است

$$f(2) = k \quad g(3) = 3$$

بنابراین:

$$g(1) = 1 \quad f(5) = k$$

$$\frac{k+3}{2(1)-3(k)} = 6 \Rightarrow \frac{k+3}{2-3k} = 6$$

$$k+3 = 12 - 18k \Rightarrow 19k = 9 \Rightarrow k = \frac{9}{19}$$

$$f(3) + g(5) = \frac{9}{19} + 5 = \frac{104}{19}$$

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. جدول ارزش‌گذاری گزاره داده شده را تشکیل دهیم.

p	q	$\sim p$	$\sim p \vee q$	$p \Rightarrow q$	$(\sim p \vee q) \wedge (p \Rightarrow q)$
د	د	ن	د	د	د
د	ن	ن	ن	ن	ن
ن	د	د	د	د	د
ن	ن	د	د	د	د

تنها در حالتی که گزاره p دارای ارزش درست و گزاره q دارای ارزش نادرست باشد، ارزش گزاره داده شده نادرست است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

$$f(x) = g(x) \Rightarrow \begin{cases} x \geq 0 \Rightarrow x^2 = 2 \Rightarrow x = \sqrt{2} \\ x < 0 \Rightarrow 2 + x = 2 \Rightarrow x = 0 \end{cases}$$

با شرط $x < 0$ اشتراک ندارند. پس f و g فقط در $x = \sqrt{2}$ متقاطع‌اند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

نکته: (قانون دمورگان): $\sim(p \vee q) \equiv \sim p \wedge \sim q$ و $\sim(p \wedge q) \equiv \sim p \vee \sim q$. اگر گزاره‌ی «عدد اول است» را با p و گزاره‌ی «عدد ۱۵ فرد است» را با q نمایش دهیم، گزاره داده شده به صورت « $p \vee q$ » خواهد بود. پس نقیض آن $\sim p \wedge \sim q$ است که معادل فارسی آن به صورت «عدد اول نیست و زوج است» می‌باشد.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. $x = -\frac{3}{2}$ در دامنه $x < -1$ قرار دارد.

$$f\left(-\frac{3}{2}\right) = 2\left(-\frac{3}{2}\right) - 1 = -3 - 1 = -4$$

$x = \sqrt{2}$ در دامنه $-1 \leq x < 2$ قرار دارد.

$$f(\sqrt{2}) = \sqrt{2} + 1 = 2 + 1 = 3$$

$x = 2$ در دامنه $x \geq 2$ قرار دارد.

$$f(2) = 5$$

اکنون حاصل عبارت مورد نظر را به دست می‌آوریم:

$$f\left(-\frac{3}{2}\right) + f(\sqrt{2}) + f(2) = -4 + 3 + 5 = 4$$

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌ها:

(۱) درست است. ترکیب عطفی دو گزاره فقط وقتی دارای ارزش درست است که هر دو گزاره درست باشند و اگر حداقل یکی از دو گزاره نادرست باشد، ارزش ترکیب عطفی آن‌ها نیز نادرست است.
 (۲) درست است. ترکیب فصلی دو گزاره فقط وقتی دارای ارزش نادرست است که هر دو گزاره نادرست باشد و اگر حداقل یکی از دو گزاره درست باشد، ارزش ترکیب فصلی آن‌ها نیز درست است.
 می‌دانیم هر گزاره و نقیض همان گزاره، غیر هم‌ارزش هستند. یعنی همواره یکی از آن‌ها درست و دیگری نادرست است. بنابراین با توجه به درست بودن یکی از آن‌ها، ارزش ترکیب فصلی آن‌ها نیز درست می‌باشد. بر این اساس هم‌ارزی مقابل همواره برقرار است.
 $(p \vee \sim p) \equiv T$

(۳) نادرست است. ترکیب شرطی دو گزاره فقط در حالتی نادرست است که مقدم درست و تالی نادرست باشد. اگر از یک گزاره‌ی نادرست نتیجه‌ای درست گرفته شود، ارزش گزاره‌ی شرطی به انتفای مقدم درست است.

(۴) درست است. اگر دو گزاره هم‌ارزش باشند (هر دو درست یا هر دو نادرست)، ارزش ترکیب دو شرطی آن‌ها درست است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

$$a^2 - 2a - 5 = 2a \Rightarrow a^2 - 4a - 5 = 0 \Rightarrow (a - 5)(a + 1) = 0 \Rightarrow \begin{cases} a = 5 \\ a = -1 \end{cases}$$

$$a = 5 \Rightarrow f = \{(5, 10), (5 + b, 10), (5 - b, 2a - b)\}$$

$$2a - b = 10 \Rightarrow 10 - b = 10 \Rightarrow b = 0 \Rightarrow f = \{(5, 10)\}$$

$$a = -1 \Rightarrow f = \{(-1, -2), (b - 1, -2), (-1 - b, -2 - b)\}$$

$$-2 - b = -2 \Rightarrow b = 0 \Rightarrow f = \{(-1, -2)\}$$

$$a + b = 5 + 0 = 5$$

$$a + b = -1 + 0 = -1$$

با توجه به مقادیر گزینه‌ها، ۱- قابل قبول است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مقدار $f(2)$ را به ازای هر دو ضابطه تابع تعیین نموده، مساوی یکدیگر قرار می‌دهیم.

$$x = 2 \Rightarrow k(2) + 1 = 2 - 13 \Rightarrow 2k = -12 \Rightarrow k = -6$$

$x = \frac{5}{3}$ در دامنه $x \leq 2$ قرار دارد. بنابراین $f\left(\frac{5}{3}\right)$ را با ضابطه دوم محاسبه می‌کنیم.

$$f\left(\frac{5}{3}\right) = k\left(\frac{5}{3}\right) + 1 = -6\left(\frac{5}{3}\right) + 1 = -10 + 1 = -9$$

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. $\sqrt{7} > 0$ و $-\pi < 0$ است، پس $g(\sqrt{7}) = \text{sign}(\sqrt{7}) = 1$ و

$$g(-\pi) = \text{sign}(-\pi) = -1 \quad \text{بنابراین:}$$

$$\frac{g(\sqrt{7}) + f(\sqrt{3})}{g(-\pi) + (f(\sqrt{2}))^2} = \frac{1 + \sqrt{3}}{-1 + (\sqrt{2})^2} = \frac{1 + \sqrt{3}}{-1 + 2} = 1 + \sqrt{3}$$

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

الف) این بیت بر تغییر نکردن حکم ازلی تأکید دارد.

ب) در شعر اشاره شده که دل شکسته، شاد و فرخ می‌شود.

پ) اشاره به جایگاه اولیه انسان در نزد خداوند و اصل او، از مباحث عرفانی سبک عراقی است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

استعاره‌های مصرحه (آشکار) مجاز با علاقه مشابهت هستند. بررسی گزینه‌ها:

۱) شراب فرقت ← تشبیه / بیت فاقد آرایه‌ی مجاز است.

۲) آتش ← مجاز از شراب / آتشگه مغز ← تشبیه بلیغ

۳) لعل لب ← تشبیه / ماه ← مجاز از معشوق

۴) کلک ← مجاز از نوشته

کلک ← مشبه / شکرین میوه‌ی نبات ← مشبه‌به و وجه شبه

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

بررسی عبارت‌های نادرست:

ب) واقع‌گرایی با توجه به دنیای بیرون از ویژگی‌های فکری سبک خراسانی است.

د) روحیه‌ی پهلوانی و ستایش خرد از ویژگی‌های سبک خراسانی است. کاربرد می به جای همی درست است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

معروف‌ترین شاعر قرن نهم هجری، جامی است که کتاب بهارستان را به تقلید از گلستان سعدی به نثر مسجع نوشت و

در کتاب نفحات‌الانفس خود نیز شیوه‌ی تذکرة‌الاولیای عطار را در بیان حقایق عرفانی و ذکر احوال عارفان به کار برد. او

همچنین مثنوی‌هایی به پیروی از نظامی سرود که تحفة‌الاحرار یکی از آنها است. (صفحات ۱۸ و ۱۴ کتاب)

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. با توجه به ویژگی‌های زبانی، ادبی و فکری

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مهم‌ترین نوع مجاز، مجاز به علاقه شباهت است که در این بیت، دو مورد آن وجود دارد: ۱-

گلبرگ: مجازاً چهره ۲- سنبل مشکین: مجازاً موی سیاه

در گزینه‌های دیگر، مجاز به علاقه شباهت به کار نرفته است.

۱۷

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در بیت گزینه ۱، دو مجاز وجود دارد: سر (مجاز از اندیشه، خیال) خون (مجاز از کشتن) در سایر گزینه‌ها، یک مورد مجاز وجود دارد. گزینه ۲ (دست = انگشت) گزینه ۳ (خون = کشتن) ۴: (جهان = مردم)

۱۸

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
در بیت گزینه ۲، دو تشبیه وجود دارد، در سایر ابیات سه تشبیه.
گزینه ۲: (خرمن شادی) و (دام غم)
گزینه ۱: (چمن عشق) (بلبلان چون سوسن) (تن مانند زبان است)
گزینه ۳: (شمع روی) (روی چو ماهت) (جانم چو شمع)
گزینه ۴: (مرغ مانند بلبل بود) (بستان سرای شوق) (مرغی که ... همچون تذرو گرفتار شد)

۱۹

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ابیات «الف» و «ت» پایه‌های آوایی و هجاهای یک‌سان دارند. هر یک از مصراع‌های ابیات «الف» و «ت» سه پایه آوایی و یازده هجا دارند.
تشریح دیگر ابیات:
بیت «ب»: سه پایه آوایی و دوازده هجا دارد.
بیت «پ»: چهار پایه آوایی و شانزده هجا دارد.

۲۰

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه ۱: «۱»: ابن یمین قدرت شاعری خود را در قطعات اخلاقی آشکار کرده است.
گزینه ۲: «۲»: سلمان ساوجی دارای قصایدی در سبک عراقی است.
گزینه ۳: «۳»: تاریخ گزیده، تاریخ ایران تا سال ۷۳۰ هـ.ق را بیان کرده است.

۲۱

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تقطیع بیت سؤال:

دَ	رین	حَض	رَت	جُ	مَش	تَا	قَالَ	بِ	يَا	زَا	رَن	دَ	نَا	زَا	رَنَد
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	U
كِي	بَا	اِي	دَر	دَ	گَر	دَر	بِنَد	دِ	دَر	مَا	نَنَد	دَ	دَر	مَا	نَنَد
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	U
	مفاعیلن		مفاعیلن		مفاعیلن		مفاعیلن		مفاعیلن		مفاعیلن		مفاعیلن		مفاعیلن

تقطیع بیت گزینه ۲:

اَ	گَر	بَر	مَن	دَ	بَخ	شَا	یِی	پَی	شِی	مَا	نِی	خُ	رِی	آ	خَر
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	U
بِ	خَا	طَر	دَا	رَ	اِی	مَع	نِی	کِی	دَر	خَد	مَت	کُ	جَا	گَف	تِیَم
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	U
	مفاعیلن		مفاعیلن		مفاعیلن		مفاعیلن		مفاعیلن		مفاعیلن		مفاعیلن		مفاعیلن

وزن سایر گزینه‌ها:

- ۱) مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن
- ۳) فعولن فعولن فعولن فعولن
- ۴) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بیت «الف و ج» به سبک خراسانی بهره کمتری از آرایه‌های ادبی برده‌اند اما ابیات «ب و د» به سبک عراقی سروده شده‌اند که در این سبک توجه بیشتری به آرایه‌های ادبی و علوم بیان و بدیع می‌شود.

بیت الف: تکرار (قوی‌رأی و قوی‌خاطر)

بیت ب: لعل استعاره از دهان - چشم مجاز از نگاه - تشبیه در هر مصراع

بیت ج: موازنه دارد.

بیت د: «ذره» ایهام تناسب دارد - مراعات نظیر و تشبیه نیز در این بیت وجود دارد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. زیرا اخلاق‌الاشراف و صد پند و رساله دلگشا و رساله تعریفات از آثار منثور عبید زاکانی است و اخلاق‌الاشراف منظوم نیست.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

گزینه‌ی ۲: این جهان مار است و جهان‌جو مارگیر است (تشبیه فشرده‌ی غیراضافی)

اما سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۱: تیر آه (تشبیه فشرده‌ی اضافی)

گزینه‌ی ۳: باد اجل (تشبیه فشرده‌ی اضافی)

گزینه‌ی ۴: سیل حوادث (تشبیه فشرده‌ی اضافی)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

گزینه‌ی ۳: «بساط زهد» تشبیه فشرده و «همچون غنچه» تشبیه گسترده

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۱: «گنج عشق» تشبیه فشرده‌ی اضافی

گزینه‌ی ۲: «رهزنان بهمن و دی» تشبیه فشرده‌ی اضافی

گزینه‌ی ۴: «آتش محبت» و «چراغ صاعقه» تشبیه فشرده‌ی اضافی

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

مرز درست آوایی در این گزینه این‌گونه است: بو دُ نَ بوا دان چَ بُ لَن ا دس تُ پست

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

گزینه ۲
مَ رن جَا دِ لَم را کِ اِبْکِ مَر غِ وَح شی
زِ با می کِ بر خا ست مش کِل ن شی نَد
- - U | - - U | - - U | - - U

(در هر پایه‌ی آوایی این بیت ۳ هجا دارد.)

اما در سایر گزینه‌ها پایه‌ی آوایی آخر کمتر از پایه‌های دیگر است.

گزینه ۱
ن شا یَد کِ خو با بِ صَح را رَ وَنَد
هَ م کَس شِ نَا سَن دَ هَر جَا رَ وَنَد
- - U | - - U | - - U | - - U

گزینه ۳
ا مَر پا یِ در دا مَ نا ری چُ کوه
سَ رت زا سِ ما بَگِ دَ رد از شُ کوه
- - U | - - U | - - U | - - U

گزینه ۴
مَط رِ با بَی مَو یِ دَ را وا زَن دَ مَس تَا در سَ ماع
شا هِ دَا در حَال تَ شوری دِ کَا در ها یِ هوی
- - U | - - U | - - U | - - U

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مفاعیلن مفاعیلن فعولن: سه پایه‌ی آوایی

سایر ابیات دارای ۴ پایه‌ی آوایی است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. وجه شبه شاعر و سوزن، لاغری و نزار بودن است که در بیت به آن اشاره نشده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: وجه شبه: سرخی

گزینه «۳»: وجه شبه: بالیدن و رقصیدن

گزینه «۴»: وجه شبه: درازی

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

گزینه «۱» بر وزن «فعولن فعولن فعولن فعولن» سروده شده است و دارای ۸ پایه‌ی آوایی و ۲۴ هجا است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

نَ هان در	جَ هان چپ	سَ ت آ زَا	دِ مَر دَم
پِ بی نی	نَ هان را	نَ بی نی	عَ یان را
- - U	- - U	- - U	- - U

گزینه «۲»: بر وزن (فاعلاتن مفاعلن فعولن) و دارای ۲۲ هجا است.

گزینه «۳»: بر وزن (مفتعلن مفتعلن فاعلن) و دارای ۲۲ هجا است.

گزینه «۴»: بر وزن (مفاعیلن مفاعیلن فعولن) و دارای ۲۲ هجا است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. خطاها به ترتیب:

(۴) خدای مهربان ما، وعده

(۳) قبرها

(۲) به ما، وعده داده بود

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «أَعْلَمُ»: داناتر است، اسم تفضیل است.

(۲) «عَذَّبَ نَفْسَهُ»: خودش را شکنجه می‌کند.

(۴) «أَحَبُّ الْأَمَاكِنِ»: محبوب‌ترین مکان‌ها

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) إِنْ (اگر = إِنْ، إِذَا) / يُقْرَأُ («بخوانی» مخاطب و معلوم است).

(۲) الْإِنشَاءُ لِك (إِنْشَائِك) / يُنَبِّه (یتنبه)

(۴) يَقْرَأُ (تَقْرَأُ) / یتنبه ه سوف یتنبه، فعل مستقبل می‌خواهیم) / مشاغِب (المشاغِب)

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. خطاها:

(۱) مهاجم، رسانده بود (۳) ثبت شد (۴) برای برتری

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌ها:

(۱) «الماشي: رونده» و «فَاعِل: انجام‌دهنده» اسم فاعل‌اند. (۲ تا)

(۲) «الأميرين: مفرد «آمر»» دستوردهندگان» و «الناهين: مفرد «ناهي»» بازدارندگان» اسم فاعل‌اند. (۲ تا)

(۳) «حَاكِم: حاکم»، «عَادِل: عادل» و «مُوَحِّد: یکتاپرست» اسم فاعل‌اند. (۳ تا)

(۴) «المُثْمِرَة: میوه‌ده» اسم فاعل است. (۱ عدد)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. رد سایر گزینه‌ها:

(۱) إِنْ: چون «إِنْ» با ضمیر متصل آمده پس «إِنْ» از حروف مشبّه می‌باشد. (إِنْ + ه)

(۲) ما من: ادات نفی

(۴) ما أسرع: چه شتابان است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. عَلَام بر وزن فَعَال، اسم مبالغه بوده که به «الغیوب» اضافه شده و مضاف است.

(۲) أَمَّارَه: اسم مبالغه است ولی مضاف نیست.

(۳) نُقَاد: اسم فاعل است زیرا مفردش «نَاقِد: فاعل» می‌باشد.

(۴) اسم مبالغه ندارد.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. المصنَع به معنای «کارخانه» اسم مکان بر وزن «مفعل» است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

در گزینه‌ی ۴: به معنای «بدی» و در سه گزینه‌ی بعدی به معنای «بدترین» است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

(۱) به خاطر سخت‌کوشی‌ام در امتحان قبول می‌شوم! (أَنْجَح: فعل مضارع)

(۲) مرد برای رضای خدا به فقرا نیکی کرد! (أَحْسَن: فعل ماضی)

(۳) نزدیک‌ترین مردم به خدا راستگویان هستند! (أَكْثَر: اسم تفضیل)

(۴) دشمنی عاقل بهتر از دوستی نادان است! (خَيْرٌ: اسم تفضیل و خبر برای مبتدای «عداوَةٌ»)

۴۱

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. سؤال از ما فعلی را می‌خواهد که وقوع آن مشروط بر وقوع فعل دیگری باشد که در واقع همان جواب شرط را می‌خواهد، زیرا وقوع آن مشروط بر وقوع فعل شرط است!
«إِنْ» ادات شرط، «جَزَيْتَ» فعل شرط و «ازدادت» جواب شرط است، در سایر گزینه‌های جمله‌ی شرطی وجود ندارد!

۴۲

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.
در گزینه (۱)، «المصنع: کارخانه» بر وزن «مَفْعَل» و اسم مکان است ولی اسم تفضیل در این عبارت وجود ندارد. بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه (۱): «مکتبه: کتابخانه» بر وزن «مَفْعَلَة» و اسم مکان است. «أكبر» نیز بر وزن «أفعل» و اسم تفضیل است.
گزینه (۲): «أكثر» بر وزن «أفعل» و اسم تفضیل است. هم‌چنین «مطاعم» بر وزن «مَفَاعِل» و جمع «مَطْعَم»، اسم مکان است.
گزینه (۳): «متجر: مغازه، فروشگاه» بر وزن «مَفْعَل» و اسم مکان است. هم‌چنین «أفضل» نیز بر وزن «أفعل» و اسم تفضیل می‌باشد.

۴۳

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مُحْتَرَمُون: اسم مفعول در نقش خبر برای «الْعُلَمَاء» / «مَجْرَب»: اسم مفعول در نقش مفعول (رد گزینه ۱) / «مَسَاعِدَة»: مصدر باب مفاعلة در نقش مضاف‌الیه (رد گزینه ۲) / «مَوْلَف»: اسم فاعل در نقش خبر / «معجم»: مضاف‌الیه (رد گزینه ۴)

۴۴

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
در کدام گزینه اسم فاعل و مبالغه با هم نیامدند؟ طالب: اسم فاعل و الْمُؤَيَّد: اسم مفعول است. (رد گزینه ۱)
۲) مُتَكَلِّم و خَلَّاق (۳) مُمَرِّض و صَبَّار (۴) متعجب و علامه: به‌ترتیب در هر گزینه اسم فاعل و مبالغه هستند.

۴۵

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. گزینه ۴: اسم فاعل از فعل (یتفَرَّجون) به‌علت ثلاثی مزید بودن (متفَرَّجون) است که مصدرش «تَفَرَّج» و از باب «تَفَعَّل» آمده است.

۴۶

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. زمان و مکان دو رکن مهم یک رویداد تاریخی‌اند، خبر و روایتی که فاقد زمان و مکان دقیق و مشخص باشد از اصالت و اعتبار کافی برخوردار نیست.

۴۷

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. کتاب المسالك و الممالک جزء نوشته‌های جغرافیایی و تألیف گروهی از نویسندگان از جمله ابن خردادبه است. قصیده‌نامه‌ی اهل خراسان از نوشته‌های ادبی و اثر شاعر دوره‌ی سلجوقی انوری است. کتاب قابوس‌نامه جزء اندرنامه‌ها و اثر عنصرالمعالی در قرن پنجم هجری است.

۴۸

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تسلط رومیان بر مصر، موقعیت مسلمانان را در شام و حتی در شبه‌جزیره‌ی عربستان به خطر می‌انداخت. از این‌رو، مسلمانان بعد از فتح شام، درصدد برآمدند مصر را نیز تسخیر کنند.

۴۹

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اگر چه رسول خدا (ص) با یهودیان مدینه پیمان صلح و اتحاد بسته بود، اما برخی از سران یهودی، به خصوص رؤسای سه قبیله‌ی بزرگ آنان، هرگاه فرصتی پیش می‌آمد، علیه حکومت اسلامی کارشکنی و با دشمنان همکاری می‌کردند.

۵۰

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. یکی از نوادگان اسماعیل، پسر امام جعفر صادق (ع) به نام عبیدالله مهدی، حکومتی را در شمال آفریقا (تونس و مراکش) بنیاد نهاد که به خلافت فاطمیان معروف شد. خلفای فاطمی پس از مدتی، مصر را نیز به تصرف خود درآوردند و شهر قاهره را به عنوان پایتخت خود بنا کردند.

۵۱

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. از مشهورترین مترجمان مأمون، اسحاق بن حنین بود. یوسف بن عمر از جمله معروفترین والیان اموی بود که بر عراق و ایران فرمان راند و به ایرانیان، خواه مسلمان و خواه غیرمسلمان، ظلم زیادی کرد.

۵۲

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. حادثه تأثیرگذار دیگری که در این اوضاع و احوال رخ داد، از میان برداشتن دولت آل منذر (لخمیان) توسط خسرو پرویز بود. اندکی پس از این ماجرا، دسته‌ای از سپاهیان ساسانی، از قبیله‌های عرب مجاور مرزهای ایران شکست خوردند. بر اثر این واقعه، عظمت قدرت ساسانیان در چشم اعراب فرو ریخت و باعث تشویق و تحریک بیشتر آنان برای هجوم به کاروان‌ها و آبادی‌های مرزی ایران شد.

۵۳

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. معاویه با تعیین ولیعهد برای خود، نخستین گام را برای موروثی کردن خلافت برداشت. برخی از خلفای اموی، همزمان برای دو پس خود به عنوان ولیعهد بیعت می‌گرفتند. این اقدام موجب ایجاد دودستگی و زمینه‌ساز اختلاف و رقابتی شد که خلافت امویان را از درون تضعیف کرد.

۵۴

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. الف) مأمون مرکز خلافت را از بغداد به مرو منتقل کرد. ب) پس از سفاح، برادرش منصور به خلافت رسید. وی نخست، عموهایش را که مدعی جانشینی سفاح بودند، از همه‌ی مناصب مهمی که داشتند، خلع کرد. ج) هارون الرشید، پنجمین خلیفه عباسی که مقام و حتی جانش را مدیون دبیر و مربی خویش، یحیی پسر خالد برمکی بود، اداره‌ی امور خلافت را به او سپرد. یحیی و دو پسرش مدت هفده سال صاحب چنان قدرت و عظمتی بودند که این دوره در تاریخ به دوران فرمانروایی برمکیان معروف شده است.

۵۵

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. از ویژگی‌های شاخص خلافت عباسیان، اجتناب از سیاست عرب‌گرایی بود. به همین دلیل، در این دوره، ایرانیان در کنار اعراب از جایگاه ممتازی در حکومت برخوردار شدند و نقش مهمی را در اداره‌ی امور خلافت به عهده گرفتند.

۵۶

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بیابانی شدن (بیابان‌زایی) یعنی گسترش بیابان‌ها و تبدیل مناطق بیشتری به بیابان. - مهم‌ترین عوامل بیابانی شدن: خشکسالی و گرم شدن هوا و کاهش بارندگی، حفر چاه‌های عمیق و نیمه‌عمق در مناطق خشک و استفاده بی‌رویه از آب‌های زیرزمینی، از بین رفتن پوشش گیاهی - برخی از راهکارهای پیشگیری از بیابان‌ها (بیابان‌زدایی): کاهش گیاهان سازگار و مقاوم با نواحی خشک مقابله با برداشت بی‌رویه از آب‌های زیرزمینی و چرای بی‌رویه دام‌ها مالچ‌پاشی روی ماسه‌ها برای تثبیت آن‌ها و جلوگیری از حرکتشان

۵۷

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه‌ی «۲»: دره‌های U شکل بر اثر فرسایش یخچالی و دره‌های V شکل با فرسایش آبی شکل می‌گیرد. گزینه‌ی «۳»: به سنگ‌ها و رسوباتی که یخچال‌ها با خود حمل می‌کنند، «مورن یا یخرفت» می‌گویند. گزینه‌ی «۴»: سرعت حرکت یخچال با تغییر دمای هوا، کاهش و یا افزایش می‌یابد.

۵۸

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. هر ناحیه‌ی کره‌ی زمین با دیگر نواحی مبادلات اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی دارد. نواحی بر روی یکدیگر تأثیر می‌گذارند و با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند.

زیست‌بوم‌ها جزو نواحی طبیعی هستند که هر یک به سبب پوشش گیاهی و زندگی جانوری خاص از بقیه متمایز هستند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. زبان، عنصر اصلی گسترش یک فرهنگ است؛ زیرا انسان‌ها از طریق آن، اطلاعات، تجربه‌ها، ارزش‌ها و آداب و رسوم خود را به دیگران و به نسل بعدی منتقل می‌کنند. امروزه در اثر رشد ارتباطات و فناوری اطلاعات، برخی از زبان‌ها در جهان غلبه بیشتری پیدا کرده‌اند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. منظور از یک خانواده زبانی، گروه بزرگی از زبان‌هاست که یک ریشه اصلی دارند؛ مردم انگلستان، اسپانیا، روسیه، هند و ایران به زبان‌های مختلف صحبت می‌کنند؛ اما همگی جزء خانواده زبانی هند و اروپایی محسوب می‌شوند؛ زیرا ریشه مشترک دارند. خانواده زبانی هند و اروپایی بزرگ‌ترین و گسترده‌ترین گروه زبانی دنیاست که در چندین قاره گسترده شده است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در ناحیه‌بندی لازم است دو ناحیه مجاور دارای ویژگی‌هایی باشند که از هم متمایز می‌شوند و کمترین تجانس را با یکدیگر دارند. این فرآیند به قدری اهمیت دارد که به عنوان مثال وقتی برای باغداری دو ناحیه مورد بررسی قرار می‌گیرد بتوان بهترین تصمیمات علمی و اقتصادی را اخذ کرد. این موضوع در بحث کانون و مرزهای ناحیه نیز مصداق دارد.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بارندگی همرفتی، در این نوع بارندگی، توده‌ی هوا از هوای مجاور خود گرم‌تر می‌شود، همراه با بالا رفتن، دمای آن پایین می‌آید و ابر تشکیل می‌شود و بارندگی صورت می‌گیرد. بارش‌های بهاری بیشتر از این نوع‌اند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اشکال کاوشی در بیابان عبارت‌اند از: چاله‌های بادی، رگ، کلوت و گرزدیو

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بیابان‌های سرد بین مدار 30° تا 60° شمالی و جنوبی قرار دارند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

- صهیونیسم، آرمان‌ها و ارزش‌های خود را متوجه نژاد خاصی می‌داند و با رویکرد دنیوی و این جهانی خود، دیگران را در خدمت آن نژاد به کار می‌گیرد.
- گونه دوم فرهنگ جهانی، فرهنگی است که عقاید، ارزش‌ها و هنجارهای آن در خدمت گروه و قوم خاصی نیست و سعادت همه انسان‌ها را دنبال می‌کند و موجب تسلط جامعه‌ای خاص بر دیگران نمی‌شود.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. هنگامی که جامعه‌ی جهانی عرصه‌ی حضور فعال فرهنگ‌های متفاوت باشد، نظام جهانی صحنه‌ی تعاملات، گفت‌وگوها یا برخوردهای فرهنگی و تمدنی خواهد بود و در این صورت، چالش‌ها نیز از نوع چالش‌های بین‌فرهنگی و تمدنی خواهد بود. زوال تدریجی قدرت کلیسا منجر به حاکمیت قدرت‌های منطقه‌ای فئودال‌ها و اربابان بزرگ (کنت‌ها و لردها) شد. کشورهای غربی برای تأمین منافع اقتصادی، نیازمند در هم شکستن مقاومت‌های فرهنگی اقوامی بودند که سلطه و نفوذ آن‌ها را تحمل نمی‌کردند. آن‌ها برای این منظور، در نخستین مراحل، از مبلغان مذهبی و سازمان‌های فراماسونری استفاده می‌کردند. انباشت ثروت، پدید آمدن شرکت‌های بزرگ چندملیتی و گسترش صنعت ارتباطات، از اهمیت مرزهای سیاسی کاست. جامعه‌شناسی ۲ (درس ۷ و ۸)

گزینه ۲ نادرست است؛ زیرا اخلال در فرهنگ عمومی جوامع غیرغربی را (که مربوط به دوره به خدمت گرفتن مبلغان مذهبی و سازمان‌های فراماسونری است) به دوره استعمار مربوط دانسته است و شکل‌گیری دولت‌هایی که به طور رسمی پیوند خود را با دین گستند را مربوط به دوره به خدمت گرفتن مبلغان مذهبی دانسته است.

گزینه ۳ نادرست است؛ زیرا برتری بازرگانان نسبت به زمین‌داران را مربوط به دوره پیدایش قدرت‌های سیاسی سکولار دانسته است و اخلال در فرهنگ عمومی را مربوط به پیوند قدرت با تجارت، سرمایه و صنعت می‌داند.

گزینه ۴ نادرست است؛ زیرا برتری بازرگانان نسبت به زمین‌داران را مربوط به دوره پیدایش قدرت‌های سیاسی سکولار دانسته است و شکل‌گیری دولت‌هایی که به طور رسمی پیوند خود را با دین گستند را مربوط به دوره استعمار دانسته است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. هر نهاد اجتماعی شیوه قابل قبول تأمین بعضی از نیازهای افراد را معین می‌سازد و متقابلاً شیوه‌های غیرقابل قبول را طرد می‌کند.

در استعمار نو، کشور استعمارگر با اتکاء به قدرت اقتصادی خود، با استفاده از نهادها و سازمان‌های اقتصادی و سیاسی بین‌المللی و از طریق دولت‌های دست‌نشانده، کنترل بازار و سیاست کشورهای دیگر را در اختیار می‌گیرد.

مارکسیسم تفکری برگرفته از اندیشه‌های مارکس است که انقلاب طبقاتی (انقلاب کارگران علیه سرمایه‌داران) را تنها راه رهایی از چنگال نظام سرمایه‌داری و مشکلات آن می‌داند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. جامعه جهانی قبل از ظهور غرب جدید به صورت امروز نبوده است؛ فرهنگ‌ها و تمدن‌های

مختلف، هریک در بخشی از جهان، حاکمیت سیاسی مربوط به خود را به وجود آورده بودند. روابط اقتصادی، سیاسی، نظامی و فرهنگی بین کشورهای مختلف با حاکمیت‌های متفاوت برقرار بود و جامعه جهانی که از طریق این روابط شکل می‌گرفت، به گونه‌ای نبود که سرنوشت تعاملات فرهنگی را تابع روابط سیاسی، نظامی یا اقتصادی قرار دهد. به همین دلیل اگر برخی کشورها مورد هجوم نظامی قرار می‌گرفتند، در صورتی‌که از ظرفیت فرهنگی برتری برخوردار بودند، گروه مهاجم را درون خود هضم و جذب می‌کردند. فرهنگ‌های مختلف نیز می‌توانستند از مرزهای جغرافیایی خود از طریق روابط تجاری یا گفت‌وگوهای مستقیم علمی و معرفتی، عبور کنند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

کشورهای غربی به مواد خام، نیروی کار ارزان و بازار مصرف کشورهای غیرغربی نیاز داشتند. آن‌ها برای تأمین منافع اقتصادی خود نیازمند درهم شکستن مقاومت فرهنگی اقوامی بودند که سلطه و نفوذ آن‌ها را تحمل نمی‌کردند. آن‌ها برای رسیدن به این هدف در وهله‌ی نخست از مبلغان مذهبی و سازمان‌های فراماسونری استفاده می‌کردند.

دولت‌های سکولار غربی در حمایت از مبلغان مسیحی انگیزه‌ی دینی نداشتند، آن‌ها همانگونه که در ابتدا برای حذف قدرت کلیسا و ایجاد سیاست سکولار، حرکت‌های پروتستانی را به خدمت گرفتند، در این مرحله، از تبلیغ مسیحیت برای گسترش جهانی قدرت خود استفاده کردند. آنان با تبلیغ مسیحیت، فرهنگ عمومی جوامع غیرغربی را دچار اختلال می‌کردند و از طریق سازمان‌های فراماسونری نیز بر نخبگان سیاسی آن جوامع تأثیر می‌گذاشتند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

تک‌محصولی شدن اقتصاد کشورهای استعمارزده، قدرت چانه‌زنی در اقتصاد جهانی را از آنان می‌گیرد و این پدیده، موجب وابستگی اقتصادی آن‌ها به کشورهای استعمارگر می‌شود. به دلیل وابستگی اقتصادی کشورهای استعمارزده به کشورهای استعمارگر، مبادلات تجاری در سطح جهانی نامتعادل می‌شود و انتقال ثروت، به طرف کشورهای غربی ادامه پیدا می‌کند.

روشنگری		
پیامد	ویژگی	دوره‌ی زمانی
دئیسم	عقل‌گرایی، نفی وحی	قرون ۱۷ و ۱۸ میلادی
دانش‌ابزاری	-----	قرون ۱۹ و ۲۰ میلادی

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ۷۴

تشریح موارد نادرست:

الف) غلبه‌ی نظامی گرچه به حضور مستقیم مهاجمان در مناطق جغرافیایی مورد تهاجم منجر می‌شود، اما همواره گسترش فرهنگی آن‌ها را به دنبال نمی‌آورد.

ب) انسان مدرن خواسته‌های دنیوی و این جهانی خود را بدون آنکه نیازی به توجیه الهی و آسمانی داشته باشد و به رسمیت می‌شناسد.

ج) تفاوت راهبردی استبداد قومی با استبداد استعماری در این است که استبداد قومی با وجود اینکه دارای هویتی غیراسلامی بود، اما به دلیل اینکه پشتوانه و پیشینه‌ای خارج از جهان اسلام نداشت، از رویارویی مستقیم با فرهنگ توانمند اسلامی دوری می‌کرد و می‌کوشید تا با رعایت ظواهر اسلامی، ظاهر دینی خود را حفظ کند. ولی استبداد استعماری به دلیل اینکه در سایه قدرت و سلطه جهان غرب عمل می‌کرد، برای تأمین نیازهای اقتصادی و فرهنگی جهان غرب، چاره‌ای جز حذف مظاهر فرهنگ اسلامی نداشت.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ۷۵

در استعمار قدیم، استعمارگران حضور مستقیم و آشکار داشتند، اما در استعمار نو، استعمارگران پنهان و مجریان آشکارند. در استعمار فرانو، استعمارگران و مجریان هر دو پنهان‌اند.

کودتا آمریکایی - انگلیسی نوژه و تبلیغات شرکت‌های تجاری در هند و نیجریه از مصادیق استعمار نو هستند. جهان غرب در استعمار فرانو، هویت فرهنگی دیگر کشورها را هدف قرار می‌دهد. یعنی به عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های فرهنگ‌های دیگر هجوم می‌برد و باورها و ارزش‌های فرهنگی خود را تبلیغ و ترویج می‌کند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ۷۶

تصویر داده شده مطابق دیدگاه اول است که براساس این دیدگاه جهان تکوینی به جهان طبیعت محدود می‌شود و جهان طبیعت مهم‌تر از جهان ذهنی و جهان فرهنگی است. ذهن افراد و فرهنگ نیز هویتی طبیعی و مادی دارند و علوم مربوط به آن‌ها نظیر علوم طبیعی است. طرفداران این دیدگاه بین علوم طبیعی و علوم انسانی تفاوتی قائل نیستند. نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم طبیعی، ظرفیت‌ها و قابلیت‌هایی را از علوم انسانی و اجتماعی سلب می‌کند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. رویکرد گزینشی جهان غرب به ابعاد معنوی و دینی جهان، سبب پیدایش و رشد برخی ۷۷

نهضت‌های جدید دینی شده است که از آن با عنوان پروتستانتیسم یاد می‌شود.

اگر انسان به ابعاد دنیوی خود محدود بماند، گمراه می‌شود و حیاتی حیوانی یا پست‌تر از آن خواهد داشت.

اگر در فرهنگ دینی، افرادی هواهای نفسانی خود را دنبال کنند، آن را به صورت آشکار و رسمی اظهار نمی‌کنند، بلکه نفس‌پرستی خویش را در قالب مفاهیم دینی پنهان می‌کنند.

روشنگری با رویکرد دنیوی، اگر با شناخت عقلی همراه باشد، به دلیل اینکه وحی را نمی‌پذیرد به دئیسم منجر می‌شود.

استعمار نو پس از شکل‌گیری جنبش‌های استقلال‌طلبانه کشورهای مستعمره، طی قرن بیستم به وجود آمد. در استعمار نو، کشورهای استعمارگر با استفاده از شرایط مساعدی که در دوره استعمار ایجاد کرده‌اند، از مجریان بومی و داخلی کشورهای مستعمره، برای رسیدن به اهداف استعماری خود استفاده می‌کنند. در استعمار نو، کشور استعمارگر با اتکاء به قدرت اقتصادی خود، با استفاده از نهادها و سازمان‌های اقتصادی و سیاسی بین‌المللی و از طریق دولت‌های دست‌نشانده، کنترل بازار و سیاست کشورهای دیگر را در اختیار می‌گیرد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. این پرسش‌ها و پاسخ‌های بنیادی، همان عقاید اساسی یا تصاویر بنیادی هر فرهنگ را از انسان و جهان می‌سازند و به مثابه روح یا شالوده آن فرهنگ عمل می‌کنند.

جهان انسانی به دو بخش فردی و اجتماعی تقسیم می‌شود؛ بخش فردی آن به زندگی شخصی و فردی انسان‌ها بازمی‌گردد. ابعاد ذهنی، اخلاقی و روانی انسان‌ها به این بخش تعلق دارد. هر کدام از ما دانسته‌ها، تجربه‌ها و خلیات ویژه‌ای داریم که افراد دیگر با ما در آن‌ها شریک نیستند. فارابی جامعه‌ای را که عقاید و ارزش‌های آن حق باشد، اما هنجارها و رفتارهای آن موافق و همسو با حق نباشد، مدینه فاسقه می‌نامند.

فرهنگ جهانی باید روحیه تعهد و مسئولیت را در انسان‌ها ایجاد کند تا زمینه گسترش و تحقق عقاید و ارزش‌های جهان شمول را فراهم آورد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. قومی که در اثر تهاجم شکست می‌خورد، اگر هویت فرهنگی‌اش را حفظ کند، با ضعیف شدن تدریجی قدرت نظامی مهاجم، می‌تواند استقلال سیاسی خود را به دست آورد و اگر فرهنگ غنی و قوی داشته باشد، می‌تواند گروه مهاجم را در فرهنگ هضم و به خدمت بگیرد.

مردی که برتری فرهنگی جهان غرب را پذیرفته باشند، هویت خود را در حاشیه جهان غرب جست‌وجو می‌نند و به مسیری می‌روند که جهان غرب برای آنان ترسیم می‌کند.

قدرت سیاسی جوامع اسلامی که تا قبل از استعمار، بیشتر قومی و قبیله‌ای بود و در دوران استعمار، از طریق سازش با دولت‌های غربی، با قدرت استعمارگران پیوند خورد و استبداد ایلی و قومی به استبداد استعماری درآمد. بسیاری از نخبگان کشورهای اسلامی تا قبل از انقلاب اسلامی ایران، برای مقابله با سلطه استعمار، از مکاتب و روش‌های غربی مانند ناسیونالیسم یا مارکسیسم استفاده می‌کردند. این مکاتب علاوه بر اینکه وحدت امت اسلامی را مخدوش می‌کردند، مورد حمایت مردمی که در دامان فرهنگ اسلام تربیت یافته بودند نیز قرار نمی‌گرفتند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

الف) فرهنگ‌هایی که به حقیقتی قائل نباشند، نمی‌توانند معیار و میزانی برای سنجش عقاید و ارزش‌های مختلف داشته باشند و در نتیجه نمی‌توانند از حقانیت ارزش‌های خود دفاع کنند.

ب) آدمی درباره مرگ و زندگی خود پرسش‌های بنیادینی دارد که باید به آن‌ها پاسخ داده شود. او علاوه بر نیازهای مادی و دنیوی، نیازهای ابدی و معنوی دارد. فرهنگی که صرفاً متوجه نیازهای مادی و دنیوی انسان است و از نیازهای ابدی و معنوی او چشم‌پوشی می‌کند، بشر را به بحران‌های روحی و روانی گرفتار می‌سازد. (معنویت)

ج) فرهنگ جهانی باید روحیه تعهد و مسئولیت را در انسان‌ها ایجاد کند تا زمینه گسترش و تحقق عقاید و ارزش‌های جهان شمول را فراهم آورد.

د) فرهنگ جهانی باید دارای دو سطح از عقلانیت باشد؛ ابتدا باید به پرسش‌های بنیادین بشر درباره انسان و جهان پاسخ دهد. اگر فرهنگی نتواند به این پرسش‌ها پاسخ دهد، توانایی دفاع از هویت خود را نخواهد داشت. (عقلانیت سطح اول)

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. این پرسش‌ها و پاسخ‌های بنیادی، همان عقاید اساسی یا تصاویر بنیادی هر فرهنگ را از انسان و جهان می‌سازند و به مثابه روح یا شالوده آن فرهنگ عمل می‌کنند. فرهنگ، شیوه زندگی اجتماعی انسان‌ها را شکل می‌دهد و خود نیز محصول آگاهی و عمل مشترک انسان‌هاست. وقتی فردی درباره موضوعی خاص می‌اندیشد، در محدوده فردی و ذهنی خود قرار دارد، ولی هنگامی که اندیشه‌اش را به صورت گفته یا نوشته بیان می‌کند یا براساس اندیشه و تصمیم خود با دیگران رفتار می‌کند، به جهان فرهنگی وارد می‌شود.

بین بخش ذهنی و فرهنگی جهان انسانی تناسب و هماهنگی وجود دارد. هر فرهنگی نوعی از عقاید و خصوصیات ذهنی را در افراد به وجود می‌آورد و به همان نوع عقاید و خصوصیات، اجازه بروز می‌دهد. هر نوع عقیده و اخلاق نیز فرهنگی متناسب با خود را جست‌وجو می‌کند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. به نظر شما تقسیم‌بندی پدیده‌های اجتماعی به خرد و کلان چه فوایدی دارد؟ برای پاسخ به این پرسش، به میزان اثرگذاری خود بر پدیده‌های اجتماعی خرد و کلان یا اثرپذیری از آن‌ها بیندیشید. عده‌ای از جامعه‌شناسان معتقدند که همه جهان‌های اجتماعی شبیه یکدیگرند و بر همین اساس مسیر یکسانی را نیز طی می‌کنند؛ یعنی همه آن‌ها شبیه یک نوع موجود زنده‌اند و تفاوت‌شان همانند تفاوتی است که آن موجود زنده در مراحل مختلف رشد خود (از دوران کودکی تا مراحل بزرگسالی) پیدا می‌کند. این عده نگاه خطی به تاریخ بشر دارند. فرهنگی که تسلط یک قوم، جامعه یا گروهی خاص را بر دیگران به دنبال می‌آورد و دیگر اقوام، جوامع و گروه‌ها را به ضعف و ناتوانی می‌کشانند، فرهنگ سلطه یا استکبار است. استعمار به معنای اشغال یک سرزمین خارجی، با توسل به قدرت نظامی و سیاسی است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. آرمان اجتماعی: تصور اعضای جهان اجتماعی از وضعیت مطلوب فرهنگ، سیاست، اقتصاد، خانواده و ... بعد اجتماعی هویت: نقش و عضویت فرد در جهان اجتماعی سکولاریسم پنهان: شامل باورها و فلسفه‌هایی است که ابعاد معنوی هستی را نفی نمی‌کنند؛ بلکه بخش‌هایی از باورهای

معنوی و دینی را در خدمت اهداف دنیوی و این‌جهانی قرار می‌دهند و از توجه یا عمل به بخش‌های دیگر سر باز می‌زنند. اومانیزم: مهم‌ترین ویژگی انسان‌شناختی فرهنگ معاصر غرب است و به معنای اصالت انسان دنیوی و این‌جهانی است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در دوره رنسانس غرب برای بسط و گسترش ابعاد دنیوی خود، به سوی حذف پوشش دینی گام برداشت و در نخستین قدم، به یونان و روم باستان بازگشت. البته این بازگشت در جهت پذیرش فرهنگ اساطیری باستانی نبود؛ بلکه برای عبور از مسیحیت و پذیرش تفسیر غیرتوحیدی فرهنگ یونان و روم باستان از هستی بود. شاهزادگان اروپایی، به رقابت با قدرت کلیسا پرداختند و در این جهت از حرکت‌های اعتراض‌آمیز کشیشانی حمایت کردند که پیوند خود را با پاپ قطع می‌کردند. با رشد تجارت و کشف آمریکا و بالا گرفتن تب طلا، زمینه‌های عبور از اقتصاد کشاورزی ارباب - رعیتی فراهم آمد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. قبل از سوفیست‌ها مباحث فلسفی بیشتر دربارهٔ دگرگونی‌های طبیعت یا هستی (در دیدگاه هراکلیتوس و پارمنیدس) بود ولی سوفیست‌ها با بی‌ارزش دانستن این مباحث به جهت اختلافات فکری اندیشمندان، جهت مباحث فلسفی را از مسائل هستی‌شناسی برگرداندند. سقراط هم برخلاف فیلسوفان ایونی (تالس، فیثاغورس، هراکلیتوس و پارمنیدس) که در پی تحلیل تغییرات عالم طبیعت یا هستی (در دیدگاه هراکلیتوس و پارمنیدس) بودند، به انسان و مسائلش پرداخت و دربارهٔ امکان رسیدن انسان به حقیقت و نیز دربارهٔ اهمیت فضیلت به عنوان راه رسیدن انسان به سعادت سخن گفت.

گزینه ۱: بحث از مغالطه‌ها یک بحث منطقی است، نه فلسفی.

گزینه ۳: سقراط نیز مانند سوفسطائیان به مسئلهٔ شناخت پرداخت و برخلاف آنان، بر امکان رسیدن انسان به حقیقت ثابت اشیا تأکید کرد.

گزینه ۴: سوفسطائیان در پی تحلیل ادراک حسی نبودند بلکه پندار انسان را محور حقیقت قرار دادند و به طور کلی امکان رسیدن به شناخت حقیقت ثابت را چه از راه حس و چه از راه عقل انکار کردند. حواس هم از باب شخصی بودن ادراکات آن مورد توجه بعضی از آنان بود، نه اینکه حس را معتبر بدانند و آن را تحلیل کنند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. چون فیلسوف به مدد عقل خود از بند عادات غیرمنطقی رها می‌شود و به واقعیات اصیل پی می‌برد و به آزادی حقیقی می‌رسد، لذا شخصی که زندانی را یاری می‌کند تا از غار خارج شود، می‌تواند نماد عقل باشد. گزینه ۱: زندانیان از واقعیت خودشان نیز بی‌خبرند.

گزینه ۲: زندانیان صدای موجودات بیرون غار را می‌شنیدند و سایهٔ آن‌ها را می‌دیدند که این‌ها از نشانه‌های واقعیات بیرونی هستند.

گزینه ۴: زندانی در بدو آزادی و مواجههٔ ناگهانی با نور، به سبب دردی که برایش ایجاد می‌شود، به درون غار برمی‌گردد و باورش به سایه‌ها بیشتر می‌شود. اما بعد از اینکه چشمش به نور عادت کرد و حقایق را شناخت، دیگر دوست ندارد به غار برگردد. هرچند چون یک فیلسوف برای هدایت دیگران احساس و وظیفه می‌کند برای آگاه‌سازی آنان به غار باز خواهد گشت.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. اگر کسی در اصل دانستن شک کند و بگوید که: «هیچ شناختی ممکن نیست» در واقع حرف خود - متناقضی زده و با این حرفش، خودش خودش را نقض می‌کند؛ به این خاطر که همین که بگوییم: «هیچ شناختی ممکن نیست» خودش یک شناخت است و بنابراین گزینه ۳ نمی‌تواند این عبارت صورت سؤال را به درستی کامل کند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تمثیل غار افلاطون در واقع بیان حال افرادی است که در یک غار، به بند کشیده شده‌اند و از ابتدای زندگی‌شان هرگز با حقیقت رویارویی نداشته‌اند و هرچه دیده‌اند سایه‌ای از حقیقت بوده است. بند و غل و زنجیری که در این تمثیل به آن اشاره شده است در واقع نمادی از عادات‌های غیرمنطقی هستند که دلیل موجهی ندارند و می‌توانند اندیشهٔ افراد را همانند همان زنجیرها در تمثیل غار به بند بکشند. کل تمثیل غار نیز به انسان آگاهی و هشدار می‌دهد که شاید مانند افراد زندگی در غار، محبوس عادات جامعه و اطرافیان خود شده باشند و آنچه حقیقت می‌شمرد تنها سایه‌ای دروغین از آن باشد. در نتیجه می‌تواند گفت که هدف تمثیل توصیف چگونگی اسارت انسان در بند عادت‌هاست.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در رد گزینه‌ی ۴ لازم است به دو نکته توجه شود: اول اینکه حیرت و شگفتی به یکباره و ناگهانی ایجاد می‌شود و دوم اینکه فطرت ثانی حساب سود و زیان‌های مادی را به هم خواهد ریخت که مربوط به فطرت اول هستند، نه سود و زیان به طور کلی.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. آراء و نظرات گوناگونی و غالباً متضادی که جهان‌شناسان باستان عرضه داشتند، سبب شد تا نوعی تشویش و نگرانی بر مردم روزگار عارض شود و بذریعۀ اعتمادی نسبت به دانش و اندیشه در ذهن ایشان پراکنده گردد. در این سؤال باید توجه داشته باشیم که خواست مال و ثروت و سخن‌وری‌های ماهرانه‌ی سوفسطائیان هر چند مؤثر بودند، ولی زمینه‌ی اجتماعی ظهور آن‌ها تعدد و تعارض تفکرات مختلف فلسفی بود.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. فلسفه‌های مضاف، مسائلی مشترک میان علوم خاص مثل علوم اجتماعی و علم فلسفه مانند اصالت فرد یا اجتماع را بررسی می‌کنند و در کنار آن، بنیان‌های عقلی علوم را نیز، شکل می‌دهند. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: تأمل فیلسوفانه در حوزه‌هایی مانند اخلاق، دین، تاریخ و طبیعت، شاخه‌هایی از فلسفه مانند فلسفه اخلاق، فلسفه دین، فلسفه تاریخ و فلسفه طبیعت شکل می‌گیرد.

گزینه ۳: عبارت برعکس است. معرفت به وجود، فرع بر امکان شناخت آن است.

گزینه ۴: شاخه‌های دانش فلسفه، آن دسته از دانش‌های فلسفی هستند که قوانین بنیادی وجودشناسی و معرفت‌شناسی را به محدوده‌های خاص منتقل می‌سازند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. نظم، صرفاً از عقل نیست و لزوماً در آن ریشه ندارد.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. موضوع و اصلی‌ترین مبحثی که در انسان‌شناسی فلسفی قرار است راجع به آن بحث شود این است که انسان در این جهان چه جایگاهی دارد و چیستی و موجودیت انسان مورد بررسی قرار می‌گیرد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. این سوال را باید با حذف گزینه‌های غلط (استنتاج) به جواب برسانید چون به صورت واضح مطلبی اشاره نشده است:

گزینه ۲: این طور نیست که فقط آن‌چه خداوند می‌گوید درست باشد. مثلاً سخنان خود سقراط هم درست بود.

گزینه ۳: سقراط برعکس این مطلب را می‌گفت. یعنی هرکس صفات خدا را قبول داشته باشد، باید او را نیز بپذیرد. به عبارت دیگر، سقراط از طریق صفات و آثار خدا، او را ثابت کرد، نه این‌که از طریق او، صفات و آثارش را ثابت کرده باشد.

گزینه ۴: سقراط معتقد بود کسی‌که از فرمان خدا سرپیچی کند سزاوار سرزنش است ولی در مورد کسی‌که خورشید و ماه را به خدایی بپذیرد چیزی نگفت. البته او خودش خورشید و ماه را خدا نمی‌دانست.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در روان‌شناسی به رفتارهایی که وابسته به آمادگی زیستی است، رسش یا پختگی گویند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. همه‌ی افراد یک خود واقعی و یک خود آرمانی دارند. خود واقعی همان ویژگی‌های فردی و خود آرمانی ویژگی‌هایی است که فرد دوست دارد داشته باشد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. به واسطه ادراک، محرک‌های بیرونی به اطلاعات روان‌شناختی معنادار تبدیل می‌شود.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. فرایند انتخاب یک محرک از بین محرک‌های حسی مختلف را توجه می‌نامند. توجه با تمرکز متفاوت است. اگر توجه مداوم و پایدار باشد، در آن صورت با تمرکز مواجه هستیم. تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: درگیری حواس مختلف با محرک‌های متنوع و مطلوب لذت‌بخش است.

گزینه ۲: تحریک اندام‌های حسی موجب احساس محرک می‌شود.

گزینه ۴: به همه چیزهایی که در دامنه توجه ما قرار می‌گیرد، آگاهی کامل نداریم.

۱۰۰

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. هر چند رشد درک اخلاقی به شکل‌گیری سایر عناصر شناخت وابسته است، اما در بسیاری از موارد صرف داشتن شناخت، به رفتار اخلاقی منجر نمی‌شود؛ برای این‌که شناخت به اخلاق منتهی شود، شناخت باید به عقاید و باورها و ارزش‌های فرد تبدیل شود.

۱۰۱

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. یکی از اهداف علم روان‌شناسی، تبیین موضوع است. واژه تبیین به بیان چرایی پدیده اشاره دارد. در پاسخ به این سوال که «چرا یک فرد وقتی‌که در جمع قرار می‌گیرد، متفاوت از سایر موقعیت‌ها عمل می‌کند» هدف بیان شده دنبال می‌شود.

۱۰۲

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

۱۰۳

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

۱۰۴

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

۱۰۵

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مطالعه‌ی کل مطالب درس در یک حالت ثابت و بدون وقفه «یکنواختی و ثبات نسبی» ایجاد می‌کند. توصیه‌ی ذکرشده به‌عنوان یک راهکار برای از بین بردن این عامل خوگیری و در نتیجه ایجاد تمرکز، مطرح گردیده است.